Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекист Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

3 январь, чоршанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 2 (1255)

БУГУННИНГ ГАПИ

ҚБИРКОРЛАР СОЛИҚ БЎЙИЧА ИМТИЙЛАРДАН ФОЙДАЛАНАЯПТИЛАРМИ?

Бозор муіатларига ўтишга қаратилган иқтисодий ислоҳотдаврида солиқларнинг рағбатлантирувчи аҳамиятнкучайтириш муҳим йўналишлардан бири ҳисоблаı Кейинги йилларда республикамизда бу борада бир ор қонун ва фармонлар қабул қилинди. Уларнинг аıяти Президентимиз ва республика ҳукуматининқат марказида турган тадбиркорликни ривожлантıга, уларга имтиёз яратишга йўналтирилгани жıдан қувончлидир.

1991 йил 1ралда қабул қилинган «Корар, бирлашмалар ва ташкардан олинадиган солиқларисида»ги Ўзбекистон Респаси Қонунининг 10-моддаасосан, янги ташкил топ корхоналар рўйхатдан ўтгндан бошлаб амалда белган солиқлар миқдорини тўлн биринчи йили 75 фоизга кинчи йили 50 фоизга озод ан. Шу қонуннинг 11-модд3-бандига кўра эса, деҳқ(ермер) хўжаликлари таш опган кундан бошлаб даст. икки йил мобайнида сол ўламайдилар. Бундай имтиёнинг берилиши ўша йилларспубликамизда энди куртак келаётган тадбиркорлик, д (фермер) хўжаликларига йўл очиб бериш сари кўн дастлабки қадамлардан эундан сўнг тадбиркорлар, ий корхоналар ва деҳқон (ер) хўжаликларига амалдоликлар бўйича имтиёзлар би кўплаб қонун, фармон ва рлар қабул қилинди. Жуан, Ўзбекистон Республикарезидентининг 1992 йил 2даги Фармонига биноан, қи хўжалик корхоналари, де (фермер) хўжаликлари бıга тўланадиган қўшимча қı солиғидан озод қилиндилар екистон Республикаси Ваз Маҳкамасининг 1994 йил 2ралдаги 88-сонли қарори да эса, 1994 йилнинг 1 янқан бошлаб қишлоқлар худа жойлашган ҳамда қишлоıалик маҳсулотларини қайтловчи ва халқ истеъмол мı ишлаб чиқарувчи кичик дамчи корхоналар учун дароıлиғи миқдори 50 фоизга камрилди.

Шу биирга, ушбу қарорда иқтисоıлоҳотлар қишлоқда ниҳоı секинлик билан амалга оıаётганлиги, бошқарув усуı бозор муносабатлари талаıга жавоб бермаслиги, раıчилик ва маъмуриятчилиıрҳам берилмаганлиги, қўшма ва хусусий корхоналарни ташкил этиш ишлари қониқарсиз олиб борилаётгани таъкидлаб ўтилди.

Бироқ хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш, айниқса, қишлоқ жойларда кичик корхоналар барпо этишни рағбатлантириш, амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш, тақчил халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва ташкил этишдан корхоналарнинг иқтисодий манфаатдорлигини оширишда бу фармон ва қарорлар ҳали етарли омил бўла олмас эди. Шу боис Вазирлар Маҳкамаси 1994 йил 24 февралда 1994 йилнинг 1 январидан шаҳарчалар, қишлоқларда янги барпо этилаётган (жумладан, 1994 йилнинг 1 январигача ташкил қилинган) ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариб, уни қайта ишлайдиган ҳамда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган кичик корхоналар, ёрдамчи ишлаб чиқариш ва ҳунармандчилик корхоналари учун барча турдаги солиқлар ва бюджетга тўланадиган тўловларнинг амалдаги миқдорларини уч йил муддатга 50 фоизга камайтириш ҳақида қарор қабул қилди. Ушбу қарор асосида, шунингдек, мулкчиликнинг шаклларидан қатъий назар, халқ истеъмол қиладиган ғоят тақчил озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхоналар ва ташкилотлар учун даромад солиғи 30 фоизга камайтирилди.

Мазкур чора-тадбирлар ва солиқлар бўйича берилган имтиёзлар ҳозирда ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Хусусан, 1995 йилнинг 1 октябригача бўлган маълумотга кўра, республикамизда 17736 дан ортиқ деҳқон (фермер) хўжаликлари, 26500 дан зиёд хусусий корхоналар фаолият кўрсатаётир. Улар бир неча юз минг аҳолини иш билан таъминлаш билан бирга, бозорларимизни халқ истеъмол моллари билан тўлдиришга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Айни чоғда мамлакатимизда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратилганлигини Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 5 январдаги «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармони мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Бу ҳужжатга биноан, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва қайта ишлаш, халқ истеъмол моллари, ишлаб чиқариш-техника аҳамиятидаги маҳсулотларни, бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш ҳамда қурилиш, таъмирлаш, тузатиш-тиклаш, маиший ва коммунал хизматлар кўрсатиш билан шуғулланувчи хусусий корхоналар рўйхатга олинган кундан бошлаб дастлабки икки йил мобайнида даромад (фойда) солиғи тўлашдан озод қилиндилар. Уларнинг даромади (фойдаси)дан олинадиган солиқ миқдорини ҳисоблаб чиқиш чоғида солиқ солинадиган база ишлаб чиқаришни кенгайтиришга, қайта ташкил қилишга, техника билан жиҳозлашга сарфланадиган маблағ миқдорида камайтирилди. Бундан ташқари, уни бу Фармон тадбиркорлар олдида турган бир қанча тўсиқларни бартараф этибгина қолмасдан, балки мамлакатимизда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасида хусусий бизнеснинг ролини оширишга асос бўлди.

Бундан кейин ҳам республикамизда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, уни ҳар томонлама рағбатлантириш, тадбиркорларга зарур шарт-шароитлар ва имтиёзлар яратиб бериш юзасидан тегишли чора-тадбирлар кўрилаверади. Юртбошимизнинг Олий Мажлис сессиясидаги маърузасидаги қуйидаги сўзлар фикримизнинг далилидир: «Ўзининг ҳалол меҳнати билан ўзига бойлик топаётган одамларни қувиш эмас, қўллаб-қувватлаш керак».

Биз, ҳуқуқшунос ва мутахассисларнинг бугунги кундаги долзарб вазифамиз эса амалдаги қонунчилик бўйича берилган имтиёзларнинг моҳиятини тадбиркорларга етказиш ва уларнинг амалда тўла татбиқ этилишини таъминлашдан иборатдир.

Абдураҳим ОМОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Тадбиркорлар ва хусусий мулк эгалари ҳуқуқларига риоя этиш бўйича қонунчиликнинг бажарилишини назорат қилиш бўлими бошлиғи.

Ғузор туманидаги Охунбобоев номли жамоа-ширкат хўжалиги деҳқонлари бу йил 1953 гектар майдонда ғалла ўстиришаяпти. Шундан 580 гектари ҳосили йиғиштириб олинган ғўзапоялар орасига экилди. Маълумки, бу усулда экиш ғаллани шамолда ётиб қолишдан сақлайди.

Айни кунларда хўжалик далаларидаги экинларни озиқлантириш, суғориш кўнгилдагидек бораяпти. Ушбу агротехник тадбир кўкармай қолган донларнинг ҳам ўсиб чиқишига ёрдам беради. **СУРАТДА: сувчи Равшан Тиловов.**

Ш. ШАРОПОВ олган сурат.

ГАЗЛАШМАГАН ҚИШЛОҚ ҚОЛМАДИ

Янги йил арафасида қувасойнинг олис қишлоқларидан бири «Ўриксор»га газ келди.

Шундай қилиб, шаҳар ҳокимлигига бўйсунувчи 30 дан ортиқ барча қишлоқлар тўла газлаштирилди.

Фақат шу йилнинг ўзида 48 километр масофага газ қувурлари ётқизилди. Қирғизистоннинг Аравон туманига туташ юқоридаги қишлоққа газ олиб келиш учун 13 километрлик қувур керак бўлди. Бундан 4 йил аввал шаҳар ва унга туташ қишлоқларда 3 километр масофада, 120 хонадондагина табиий газ борлигини ҳисобга оладиган бўлсак, қувасойликлар амалга оширган ишнинг кўлами кўз олдимизда яққол намоён бўлади.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

МЕҲНАТ АҲЛИНИНГ МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Республика Молия вазирлигида Президентнинг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармонини амалга ошириш масаласи бўйича семинар-кенгаш бўлди.

Кенгашни Бош вазир ўринбосари, республика молия вазири Б. Ҳамидов бошқарди. Учрашувда банк бошқарувчилари, Қорақалпоғистон, вилоятлар ва Тошкент шаҳри молия органларининг раҳбарлари қатнашди.

Семинар-кенгашда Президент Фармонини бажариш бўйича ишчи гуруҳларини тузиш масаласи муҳокама қилинди, жойларда бу гуруҳлар фаолиятини йўлга қўйиш учун тавсиялар берилди, бу муҳим давлат тадбирини амалга оширишда сусткашлик қилаётган шахслар танқид қилинди.

Семинар-кенгашда республика Президенти Давлат маслаҳатчиси В. Голишев иштирок этди.

(ЎзА)

МУКОФОТ УЧУН МИННАТДОРЛИК

Янги йил байрами арафасида жойларда мамлакат ижтимоий-иқтисодий ва маънавий ҳаётини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшгани учун тақдирланган илғорларга мукофотларни тантанали топшириш маросимлари бўлди.

Шундай тадбир Тошкент ҳамда Самарқанд вилоят ҳокимликларида ҳам ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига биноан мустақилликнинг тўрт йиллиги муносабати билан тақдирланган вилоят халқ хўжалигининг бир гуруҳ илғорларига ватаннинг юксак мукофотлари топширилди.

Мукофотларни вилоят ҳокимлари Э. Рўзиев ва А. Мардиев топширдилар.

Маросимларда сўзга чиққанлар камтарона меҳнатлари юксак қадрлангани учун республика Президенти ва ҳукуматига миннатдорлик билдирдилар.

(ЎзА).

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

МЕҲРИБОНЛИК УЙИ

Навоий шаҳрида меҳрибонлик уйи очилди.

Вилоятдаги йирик саноат корхоналари ва ташкилотлар, шаҳар ҳокимлиги ҳомийлик қилиб, меҳрибонлик уйини замонавий жиҳозлар билан таъминладилар.

ХАРИДОРИНИ ТОПДИ

Жиззах аккумулятор заводи мутахассислари радиоприёмниклар учун митти аккумуляторлар тайёрлашга киришдилар. Улар тақчил хомашёни Челябинск (Россия)дан шартнома асосида олишаяпти. Ҳозир корхонанинг ушбу маҳсулоти нафақат Республикамизда, балки МДҲ мамлакатларида ҳам ўз харидорларини топди.

СУРАТДА: қуювчи Ғ. Туробова.

«САЛАМАНДР» ФАРҒОНАГА КЕЛДИ

Янги йил арафасида «Фарғонапойафзал» ҳиссадорлик жамияти Германиянинг дунёга машҳур «Саломандр» фирмаси билан ҳамкорликда ташкил этган «Ўзсаламан» қўшма корхонаси ишга тушди.

Бу ерда жаҳон андозалари талабига жавоб берадиган оёқ кийимлари тикила бошланди. Маҳсулотнинг дастлабки 2,5 минг жуфт тажриба намунаси ҳозирдаёқ харидорини топди.

ПОЧТА ИШОНЧЛИ ИШЛАШИ УЧУН

Бухорода «Ўзбекистон почтаси» концернининг республика сайёр семинар-кенгаши бўлди.

Унда вилоят почта алоқаси корхоналари раҳбарлари ва мутахассислари иш тажрибалари билан ўртоқлашдилар, пул ва почта жўнатмалари яхши сақланишини таъминлаш масалаларини муҳокама қилдилар. Семинар қатнашчилари Вобкент ва Бухоро туманлари алоқа бўлимлари иши билан танишдилар.

ОЙБЕК ТАВАЛЛУДИГА БАҒИШЛАНДИ

Республика Фанлар академиясининг тилшунослик институтида Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ойбек таваллудининг 90 йиллигига бағишланган илмий анжуман бўлди.

Анжуманда сўзга чиққанлар Ойбек ўзининг серқирра ижоди билан ўзбек адабиётининг деярли барча жанрлари тараққиётига катта ҳисса қўшгани, Алишер Навоий ҳаёти ва ижодини тадқиқотчи олим ва ёзувчи сифатида ўрганиб, илк бор тарихий биографик асарга асос солгани ҳақида гапирдилар. Адибнинг ҳам шоир, ҳам таржимон сифатида ўзбек шериятини шакл ва мундарижа жиҳатидан бойитгани алоҳида таъкидланди.

ҚЎШНИЛАР ҲАМ МАМНУН

Самарқанд вилоятининг Оқтош шаҳридаги «Орбитс—сервис» техник хизмати бўлинмаси фаолиятидан аҳоли мамнун бўлмоқда. Бўлинманинг Жўрақул Ғаниев. Нортожи Боймуродов ва Абдулла Рўзиев каби телерадиотузатиш усталари нафақат Оқтош аҳолиси, балки Пахтачи. Каттақўрғон ҳамда қўшни Навоий вилоятининг Хатирчи туманларидан келган мижозларнинг ҳам ҳожатларини чиқаришяпти.

СУРАТДА: Уста Жўрақул Ғаниев.

ЯНГИ ИЛМИЙ МАРКАЗ

Пойтахтнинг шифокорлар шаҳарчасида Соғлиқни сақлаш вазирлигининг республика урология илмий маркази очилди.

Ҳар куни икки юз беморни қабул қилиш имкониятига эга бўлган бу тиббий муассасада асосан буйрак, пешоб йўллари бепуштлик касаллиги даволанади. Марказ янги тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Бемор бу ерга илк бор мурожаат этганда у ҳақидаги маълумот компьютер хотирасига киритилиб, шифокорга узатилади. Бу эса ортиқча қоғозбозликка чек қўяди. Вақтни тежаш имконини беради. Илмий марказ қошида кўчма даволаш шохобчаси ҳам бор.

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

ВАЛЮТИРЖАСИДА

Ўзбекистспубликаси Валюта биржасид6 йил 2 январда бўлиб ўтгаıода Ўзбекистон Республикаı хорижий валютада операрни амалга ошириш ҳуқуқи бўлган банклари иштирок эт

Сотув ı 27,01 миллион АҚШ доллаташкил этди. Бир АҚШ долларг қиймати 35,50 сўм даражақайд этилди.

Ўзбекисеспубликаси Марказий банк6 йил 3 январдан бошлаб ҳиı божхона тўловлари учун хий валюталарнинг сўмга нисбқуйидаги қийматини белгила

1 Австралиıари	26,40
1 Австрия ıнги	3,51
1 Англия ферлинги	54,81
10 Бельгияки	12,03
1 Голландыдени	22,09
10 Греция ıи	1,50
1 Дания кр	6,30
1 АҚШ дол	35,50
1 Миср фу	10,47
1 Ирландити	56,69
1 Исландиıаси	0,54
10 Испанияти	2,92
100 Италиıси	2,23
1 Канада ри	26,02
1 Кувайт ди	118,77
100 Ливаıи	2,23
1 Германикаси	24,73
1 Норвегиıаси	5,60
10 Португэскудоси	2,37
1 Сингапурлари	25,11
1000 Туркраси	0,58
1 Финлянаркаси	8,16
1 Францинки	7,23
1 Швециıаси	5,35
1 Швейцаранки	30,79
1 ЭКЮ	45,32
10 Японияси	3,43
1000 Россубли	7,65
1 Эстонияси	3,09
1000 Укракарбованеци	0,20
1 Латвия	65,86
1 Литва	8,88
1 Қозоғиıенгеси	0,56
1 Молдоıи	7,89
1000 Белı рубли	3,09

*) га қийматини белгилаш чоғзбекистон Республикаси Май банки мазкур валюталарıбу қийматда сотиш ёки сотиш мажбуриятини олмаган.

Ваќı банклар эркин муомаладагı валютани айирбошлаш шалари орқали сотишда уарнингиш ва харид қилиш қийматилаб ва таклифдан келиб чиқıлда мустақил равишда белгилар. Валютани аҳолидан хıқилишда воситачилик ҳақи олди.

ОЛИМЛАР МЕҲНАТИ КЎРГАЗМАСИ

Ўзбекистон Республикаси давлат Фан ва техника қўмитасида таниқли олимларнинг кейинги беш йилликда ҳуқуқ, иқтисод ҳамда сиёсат соҳасида яратган монография, рисола ва мақолалари намойиш этилмоқда.

Томошабинлар кўргазмада Фан ва техника қўмитаси фан — техника ахбороти давлат жамғармасининг фанни турли тармоқлари, янги техника ва технология маълумотлари базасидан фойдаланиши мумкин.

Айни пайтда бизнинг энг муҳим муаммомиз мавжуд илмий салоҳиятни кучайтириш, давр талабларига мувофиқ устувор илмий йўналишларни аниқлашдан иборат.

Бирортаям танқид натижасиз қолмайди

«ВАЪДА БИЛАН УЙ ИСИМАЙДИ»

(«Халқ сўзи» 1995 йил, 29 ноябрь)

Газетамизда юқоридаги сарлавҳа остида чоп этилган танқидий мақолага қуйидагича жавоб келди:

Мақола барча мутасадди ташкилотлар раҳбарлари иштирокидаги йиғилишда атрофлича муҳокама этилди. Унда келтирилган фактлар қисман тасдиқланди. Ҳақиқатдан ҳам шаҳарда ҳокимлик ва мутасадди ташкилотлар ҳамкорлигида қишки мавсумга тайёргарлик барвақт бошланиб, катта ҳажмда таъмирлаш ишлари бажарилганига қарамай, қатор камчиликларга йўл қўйилганлиги аниқланди.

«Иссиқлик манбаи» корхонаси томонидан режадаги 3 километр ўрнига 6 километр иссиқлик тармоқлари, 1 та қозонхона ўрнига 2 та қозонхона мукаммал, 1 километр ўрнига 1,5 километр иссиқлик тармоқлари жорий таъмирланди.

Нозим Ҳикмат ва Темир йўл кўчаларида иссиқлик тармоқларини алмаштириш график асосида 25 октябрда якунланган. «Ўзбекистон овози» кўчасида эса таъмирлаш ишлари 10 ноябрда тугалланган. «Зиёрат» меҳмонхонасида шу йилнинг 15 ноябридан иссиқлик берилган.

Муаллифнинг таъкидлашича, Фарғонада октябрь ойининг ўрталарида ҳаво ҳарорати ноль даражага тушиб қолган. Аслида эса Фарғона гидрометеоростанциясининг расмий маълумотларига кўра октябрь ойида ҳаво ҳарорати ўртача +13,1 даражани, айрим кунлари эса +15-+16 даражани ташкил қилган. Шу боис иситиш мавсуми вилоят ҳокимининг 1995 йил 25 октябрдаги 338-ф фармойиши билан 3 ноябрдан бошланган.

«Иссиқлик манбаи» вилоят корхонасининг шаҳар бўлинмаси бошлиғи Абдусалим Кўзиевнинг ёзма ахбороти бўйича мавжуд 9 та қозонхона қуввати барча истеъмолчиларни иссиқлик билан таъминлаш имконини беради ва бу борада мақолада келтирилган фикрлар ўз тасдиғини топмади. Шаҳардаги 44 та даволаш муассасаларидан 29 таси шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими тасарруфида бўлиб иситиш мавсумига қадар 24 таси таъмирланиб, тахт қилиб қўйилган эди.

«Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли тиббий-санитария қисми, 3-касалхона, 1-шаҳар поликлиникаси, механика корхонаси тиббий-санитария қисмида таъмирлаш ишлари 10 ноябргача тугалланди. «Ўзнефтниқайтаишлаш» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли тиббий-санитария қисмига иссиқлик тармоқлари таъмирланиши муносабати билан 8 ноябрда иссиқлик берилган.

Шаҳардаги 35 та мактабдан 27 таси, 68 та мактабгача тарбия муассасаларининг 49 тасида иситиш мавсумига қадар тайёргарлик ишлари якунланган. Қолган муассасаларда бу ишлар 15 ноябрга қадар асосан тугалланган.

Бирорта мактаб, мактабгача тарбия муассасаларида машғулотлар тўхтатилмаган.

Шаҳар ҳокимлиги мавжуд қийинчиликларга қарамай, турар жой биноларини иситиш мавсумига тайёрлашга алоҳида эътибор бермоқда. Уй-жой бошқармаси ҳисобидаги 1159 та уйдан 616 таси бир қаватли уйлардир. Улар 1 ноябрь ҳолатига газ билан иситиш учун тайёрланиб ўз вақтида ишга туширилган. 543 та кўп қаватли уйдан 513 таси иссиқлик билан таъминланди. Қолган 30 тасида таъмирлаш ишлари якунланмоқда.

Мақола юзасидан йўл қўйилган камчиликлар учун тегишли мутасадди раҳбарлар маъмурий ва интизомий жавобгарликка тортилдилар.

Шаҳар ҳокимлиги бу долзарб масалани ўз назоратига олди.

А. ОТАБОЕВ.
Фарғона шаҳар ҳокими

«Юртимизда бошланган давлат қурилиши, ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий туб бурилишлар, жамиятни янгилаш жараёни кўп жиҳатдан мулкдорлар синфини шакллантириш масаласини ҳал этиш билан чамбарчас боғлиқдир».

И. КАРИМОВ.

МУЛКДОР КИМ, У ЖАМИЯТГА ҚАНДАЙ НАФ КЕЛТИРАДИ?

«Халқ сўзи» таҳририятида шу мавзуда давра суҳбати ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитаси раиси Анвар ЙЎЛДОШЕВ, Республика бозор ислоҳотлари илмий-тадқиқот институтининг сектор-мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор Қурбон ЧОРИЕВ, Республика Марказий банки иқтисодий таҳлил ва статистика департаменти директори, иқтисод фанлари номзоди Ислом САЛОМОВ, республика хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш фонди — «Бизнес фонд» бошқаруви раиси Алижон ЮСУПОВ, «Қизил тонг» акционерлик жамияти раиси, иқтисод фанлари номзоди Хайрулла АКБАРОВ иштирок этдилар.

Давра суҳбатини «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари бош муҳаррири Анвар ЖЎРАБОЕВ олиб борди.

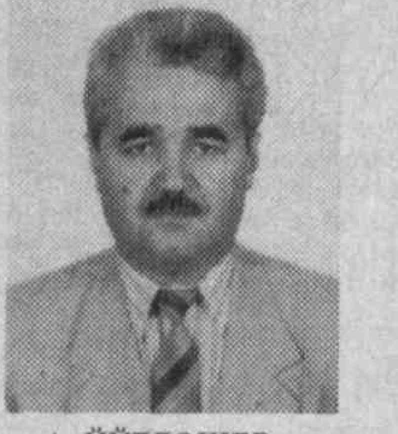
А. ЙЎЛДОШЕВ.

Қ. ЧОРИЕВ.

И. САЛОМОВ.

А. ЮСУПОВ.

Х. АКБАРОВ.

А. ЖЎРАБОЕВ: Мулкдор ким, унинг жамиятда тутган ўрни қандай? Суҳбатимизни ана шу саволдан бошласак.

А. ЙЎЛДОШЕВ: Бунинг учун, аввало, кечаги тузумдаги «пролетар»ни кўз олдимизга келтиришимиз керак. У ким эди? Пролетарлар, айниқса, «люмпенлар» «берсанг ейман, урсанг ўламан» қабилида ҳаёт кечирувчи кишилар бўлиб, ким қаёққа етакласа, ўша ёққа оғиб кетаверарди. Бу эса, табиийки, барқарорликка таҳдид солувчи бир вазиятни вужудга келтирарди. Мулки бор инсон эса ҳар бир қадамини ўйлаб босади.

Мен ҳар қандай мулкдор фаолияти ва характерида асосан учта хусусият мужассам, деб биламан: сиёсий, иқтисодий, маънавий. Хўш, бу қандай маънони англатади? Мулкдор биринчидан, ҳеч қачон ҳар мақомга йўрғалайдиган «сиёсий ўйинчи» эмас, балки ўз мустақил фикри, тушунчасига эга, жамиятнинг муайян бир негизи ҳисобланади. Айнан ана шу табақага мансуб одамлар туфайлигина жамиятда барқарорлик қарор топади. Бу мулкдорнинг биринчи сиёсий хусусияти. Иккинчи хусусияти, унинг қўлида муайян мулки борлигида ва бу унинг шахсий манфаатига мос келишидадир. Манфаатдор шахс сифатида энди у ўз навбатида тараққиёт, фаровонлик учун бор кучини аямай ҳаракат қилади. Буни биз шартли равишда мулкдорнинг иқтисодий хусусияти, деб атаймиз. Унинг учинчи хусусияти бевосита маънавиятга боғлиқдир. Мулкдор ҳаёти ва фаолиятида инсоф, иймон ва диёнат устун бўлади. Ғурур юзага келади. Бу унинг асосий хусусиятларидан биридир. Уни халқона ибора билан «кўзи ёки меъдаси тўқ» одам дейишади. Кўзи тўқ одам майда-чуйда ишлардан йироқ, ғийбат ҳамда фисқу фасоддан юқори туради.

Ана шундай мулкдорлар ривожланган мамлакатларда катта мавқега эга. Масалан, АҚШ ёки Японияда аҳолининг 70 фоизини ўрта синф — мулкдорлар ташкил этади. Улар одатда сиёсий низоларга берилмайди, ўнг ёки сўл оқимлар ортидан кўр-кўрона эргашмайдилар. Аксинча, мамлакат тараққиёти ва ривожланиши учун асосий негиз, пойдевор сифатида хизмат қиладилар.

И. САЛОМОВ: Мулкни давлат тасарруфидан чиқариб, хусусийлаштириш ҳам мулкдорлар синфини вужудга келтириш ва шакллантиришнинг муҳим йўлларидан биридир. Шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, мулк формасини ўзгартириш кичик корхоналар, хизмат кўрсатиш соҳаси объектларини хусусийлаштиришдан бошлангани жуда тўғри иш бўлди. Айниқса, бундай объектларни кимошди савдосига қўйиб сотилгани ва бундан тушган маблағлар давлат бюджетига олинмай, янгидан юзага келаётган ўша мулкдорларнинг ўзларига тезроқ оёққа туриб олишларини кўзлаб, моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида «Бизнес фонд» томонидан имтиёзли кредит сифатида қайтарилиши узоқни ўйлаб қилинган тадбирдир. Зеро, обдон пухта ишлаб чиқилиб, амалга оширилаётган бу тадбир мулкдорлар синфининг тезроқ шаклланиб, жадал ривожланишига хизмат қилади.

— Маълумки, бизда хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга давлат томонидан катта ёрдам берилмоқда. Буни фақат Ўзбекистонгагина хос бўлган йўл, деб баҳолаш мумкин. Чунки, МДҲ мамлакатлари тажрибасида тадбиркорларга нисбатан бундай муносабатни деярли учратмаймиз.

А. ЮСУПОВ: Дарҳақиқат мулкдорлар синфи яратилмас экан, Президентимиз таъкидлаганидек, давлатимиз қудратининг янада юксалиши, жамиятимизда ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг таъминланиши, демократик қадриятларнинг ўз ўрнига қўйилиши ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Мен муштарийлар диққатини ўзимга бевосита боғлиқ бўлган соҳага қаратмоқчиман. Маълумки, мулкдорлар синфини шакллантиришнинг энг асосий омил ва манбаларидан бири кичик ва хусусий — тадбиркорликни кенг ривожлантиришдир. «Бизнес фонд» 1993 йилда айнан ана шу мақсадлар учун ташкил қилинган эди. Хабарларингиз бор, бу йил «Мадад» суғурта компанияси ҳам фаолият бошлади. Шу ўринда «Хўш, бундай суғурта компаниясини тузишдан мақсад нима?» деган савол туғилади.

«Бизнес фонд»нинг асосий вазифаси тадбиркорларга имтиёзли кредит беришдан иборат. Имтиёзли кредит эса дарров «ма, ол» деб тадбиркорнинг қўлига тутқазилмайди. Уни олиш учун, аввало, тадбиркорнинг гаров ёки кафолат ўрнини босадиган нарсаси бўлиши лозим. Масалан, бир киши тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлди. Лекин гаров ёки кафолат ўрнини босадиган ҳеч вақоси йўқ. Унда ўша киши нима қилиши керак? «Мадад» суғурта компанияси шундай муаммога дуч келган кишиларга ҳам ёрдам беради.

Биз тадбиркорларга, асосан, тайёр лойиҳа бўйича ёрдам бераяпмиз. Тадбиркор қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, фермер-деҳқон хўжалигини ривожлантириш, маҳаллий саноат-қурилиш ашёларини ишлаб чиқариш, туризм, маиший хизмат турларини ташкил этиш каби масалаларда бизга истиқбол ёки аниқ йўналишга эга бўлган лойиҳаларини тақдим этгандан кейин, комиссия хулосасига мувофиқ кредит берилади.

«Бизнес фонд» ташкил этилгандан буён тадбиркорларга шу вақтгача 211 миллион сўм ҳажмида ёрдам берди. Лойиҳалар учун кўрсатилган ёрдам эса 300 миллион сўмдан ошди. Тадбиркорларга жами 500 миллион сўмлик ёрдам берилди.

Маълумотларга қараганда, мамлакатимизда айни пайтда махсус рўйхатдан ўтган 90 мингга яқин хусусий фирма, яъни мулкдор фаолият кўрсатаяпти.

— Тоталитар тизимидан қолган иллат — ҳадик мулкдорларга қандай таъсир ўтказмоқда? Чунки 70 йил давомида собиқ совет давлатида бойлик ва бойларга, мулкдорларга қарши курашиб келингандида...

А. ЮСУПОВ: Энди замон ва давр буткул ўзгараяпти, янги жамият ҳамда унга мос янги қонунлар дунёга келмоқда. Олий Мажлиснинг яқинда бўлиб ўтган тўртинчи сессиясида ҳам тадбиркорликни ривожлантириш ҳақида яна бир янги қонун қабул қилинди. Мулкдорларнинг қўрқиш ёки ҳадиксирашларига энди ҳеч қандай асос йўқ. Чунки, мамлакатимизда уларни ҳимоя қиладиган, мол-мулкни қўриқлайдиган барча ҳуқуқий воситалар яратилди ва амал қилмоқда.

— Мулкдорлар синфини қандай қилиб ва қайси йўллар билан шакллантириш мумкин?

А. ЙЎЛДОШЕВ: Президентимизнинг Олий Мажлис сессиясидаги нутқида мулкдорлар синфини шакллантиришнинг иккита йўли батафсил ёритиб берилган. Биринчиси анъанавий, яъни «классик» йўл бўлиб, давлат тасарруфида бўлган мулклар хусусийлаштирилишидир. Бунда «биз» «мен»га айланади. Зеро, иқтисодий ислоҳотларнинг асосий мағзи ҳам шундан иборат.

Иккинчиси, бизнинг тафаккуримиз, қарашларимиз ҳамда тушунчаларимизни 180 даража буриб юборадиган йўл — акциялар воситасида мулкдорлар синфини шакллантиришдир. Президентимиз бу ҳақда шундай деган эдилар: «Бозор иқтисодиёти тараққий этган мамлакатлар тажрибаси кўрсатаяптики, ҳақиқий ўрта мулкдорлар табақасининг асосий қисми уларнинг пул маблағларини қимматбаҳо қоғозларга, кишилар учун манфаатли бўлган ҳар хил омонатларга, банк депозитларига жалб этиш йўли билан юзага келади».

Акциядор акция олиб, ундан тушган дивидент — фойда ҳисобига ўз даромадини ошириши мумкин. У қанча кўп акция сотиб олса, шунча кўп даромад олади.

Қ. ЧОРИЕВ: Акционерлар ҳам юқорида таъкидланганидек, мулкдорлар тоифасига кирадилар. Хусусан, акционерлик жамиятларини ўз мулкларини маълум мақсадларда ихтиёрий равишда бирлаштирган кишилар ташкил қилади. Бошқача қилиб айтганда, акционерлик жамияти ўз акциялари орқали шу умумий мулкдаги ўз ҳуқуқларига эга бўлган кишилар уюшмасидан иборат.

Акционерлик жамияти уч турга бўлинади: очиқ, ёпиқ ва масъулияти чекланган. Масалан, жамоа хўжалигини акционерлик жамиятига айлантириш учун, аввало, хўжаликнинг мулк қиймати ҳисоблаб чиқилади, жамиятнинг низоми тузилади. Шундан сўнг ҳар бир акционернинг улуши аниқланади. Бунда хўжалик ташкил бўлгандан буён ким қанча вақт ишлагани инобатга олинади. Бу уларнинг акционерлик жамиятидаги ҳуқуқлари ва мулкдорликларини белгилайди.

Акциялар ҳам уч хил бўлади: оддий, имтиёзли ва умумий сотишга чиқарилган. Шулардан фақат оддий акция эгаларигина жамоани бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўладилар. Шундай қилиб, оддий акциялар орқали янги мулкдорлар юзага келади.

Юртбошимиз акционерлик жамиятларидаги давлат ҳиссасини аста-секин камайтириб бориб, уни пировардида тўласинча мулкдорлар (акционерлар)нинг ўзларига қолдириш сари интилиш зарурлигини алоҳида уқтирмоқда. Бу оқилона тадбир бўлиб, қишлоқ хўжалиги соҳасида чинакам ўрта табақа мулкдорларни тез шакллантириш сари кенг йўл очиб беради. Ана шунда ҳозир қишлоқ хўжалиги юмушларида банд бўлган аҳолининг деярли тенг ярмини бошқа соҳаларда ишлашга табиий йўл билан ўтказишдек, зарур мақсадга эришиш тезлашади. Шу йўсинда қишлоқларда кичик ва хусусий корхоналар жадал кўпаяди, аҳолига хизмат кўрсатадиган объектлар тармоғи кенгайиб, қишлоқда ҳам ҳақиқий сервис вужудга келади.

И. САЛОМОВ: Акционер мулкдорлар хусусида шуни таъкидлаш жоизки, аҳолининг аксарият қисми бу турдаги қимматбаҳо қоғозларнинг моҳияти, ўз эгасига ва жамиятга келтирадиган нафи хусусида ҳали аниқ тушунчага эга эмас. Аҳоли ўртасида тарғибот-ташвиқот ишлари тўғри йўлга қўйилмас экан, акционерларнинг ҳуқуқ ва бурчлари обдон тушунтирилмас экан, бу табақа мулкдорларнинг шаклланиши суст кечади. «Шу йил охирига келиб, кўпгина акционерлар ўзларининг сотиб олган акция ва пайлари эвазига дивидент яъни даромад олишлари керак», деди Президент сессияда сўзлаган нутқида. Ҳақиқатдан ҳам бу масалани ҳал этиш ва охирига етказиш ҳиссадорлик корхоналари, банк раҳбарларининг зиммасида турган нафақат иқтисодий, балки ижтимоий-сиёсий аҳамиятга молик жуда катта масъулиятдир.

— Биз юқорида асосан акцияларнинг назарий жиҳатлари хусусида фикр юритдик. Ҳолбуки, акцияларнинг ишлаб чиқаришда қўлланаётганига анча вақт бўлди. Бу ҳақда Хайрулла акадан эшитсак.

Ҳ. АКБАРОВ: Корхонамиз дастлаб акционерлик жамиятига айлантирилганида, унинг устав жамғармаси 7 миллион 700 минг сўм-купон қилиб белгиланганди. Биз шунга асосланиб, номинал қиймати 100 сўмликдан иборат бўлган 7.700 дона акция ишлаб чиқариб, корхонамизнинг 3500 кишилик жамоасига тарқатдик. Шундан 850 таси нафақахўрларга ижтимоий ҳимоя сифатида текин берилди.

Хўш, корхона акционерлик жамиятига айлантирилгач, нима ўзгарди? Гап шундаки, мулк жамоа қўлига ўтгач, ҳар бир акциядорда жавобгарлик ҳисси кучайди. Ўзларини шу корхонанинг хужайини, деб ҳис қила бошлашди. Буни мен акционерлик жамиятига ўтганимиздан сўнгги кузатишларимдан келиб чиқиб гапираяпман. Демоқчиманки, бундан икки-уч йил аввалги ишчи-хизматчиларимиз бугунгисидан кескин фарқ қилади.

Ҳаттоки, жамоада меҳнат қилаётган ҳар бир акционер бир-бирларининг ишини назорат қиладиган бўлишган. Бундан ташқари ишлаб чиқарган маҳсулотларимизнинг қанча қисми сотилгани билан ҳам қизиқадиган бўлиб қолишди.

Айримлари эса арзон, харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқариш борасидаги таклифлари билан чиқишмоқда. Биз уларнинг фикрларини инобатга олаяпмиз. Эсларингизда бўлса, бундан беш-олти йиллар аввал корхона раҳбари ишчи билан ҳисоблашиб ўтирмасди. Бундан кўриниб турибдики, ишчи-хизматчилардан тортиб, раҳбаргача, мулкка бўлган муносабати, эгалик ҳисси ўзгараяпти.

— Ер эгасини ҳам мулкдор дейиш тўғри бўладими?

Қ. ЧОРИЕВ: Ерни давлат мулки деймиз. Аммо бугунги кунга келиб ерга нисбатан ҳам мулкчиликнинг турли шакллари пайдо бўла бошлади. Бу айни муддао. Нимага деганда, қишлоқ жойларда ерга нисбатан мулкчилик бўлмаса рақобат бўлмайди.Соғлом рақобат йўқ жойда эса ривожланиш бўлмайди.

Кейинги пайтларда республика ҳукуматининг махсус қарорига мувофиқ собиқ колхоз-совхозларнинг фермалари кимошди савдосига қўйиб сотилаяпти. Уй қуриб олиш учун 4 сотихгача, томорқа учун 6 сотихгача, деҳқончилик қилиш учун 5 гектаргача, чорва молларига яйлов сифатида фойдаланиш учун 15 гектаргача ер ким ошди савдосига қўйилмоқда. Энди бу ерлар уни сотиб олган кишиларнинг мулкига айланмоқда. Демак, ерга нисбатан ҳам эгалик ҳуқуқи пайдо бўлмоқда. Бу — ер эгаси бўлган мулкдорлар шаклланмоқда, дегани.

А. ЙЎЛДОШЕВ: Ерга нисбатан бўлган мулкчилик ёки мулк ҳуқуқлари масаласида бугунги тасаввур ва қарашларимизни буткул ўзгартиришимиз керакка ўхшайди. Мана ҳозир ер тўғрисида фикр қўзғалди. Ўз-ўзимизга шундай савол бериб кўрайлик: «Ер айни пайтда қайси ҳолатда хусусий бўлиши мумкин?» Маълумки, баъзи бир объектлар жойлашган ери билан биргаликда аукционларда сотилмоқда. Бундай ҳолатда ўша объект жойлашган ер тўла маънода хусусий мулк бўлади. Энди савол туғилиши мумкин: «Томорқа учун берилган ерлар-чи? У ҳам хусусий мулк бўла оладими?» Йўқ. Уни хусусий мулк сифатида сотиш мумкин эмас, балки фарзанди, қариндош уруғига мерос қилиб қолдириши мумкин. Лекин айни пайтда ерни гаровга қўйиш мумкин ёки мумкин эмаслиги масаласи кўрилаяпти.

Бу ерда мулк ҳуқуқлари ҳақида ҳам гап борди. Масалан, дастгоҳ яъни ишлаб чиқариш воситасини олайлик. Мен агар ишчи бўлсам дастгоҳ кимники эканлиги мен учун асосий масала эмас. Мени ана шу дастгоҳдан олинган маҳсулот қизиқтиради. Мулкчиликнинг энг асосий ва долзарб масаласи шу. Чунки, ана шу маҳсулот келтирган ва келтирадиган фойда ҳисобига акция учун оладиган даромадим кўпайиб боради.

Қ. ЧОРИЕВ: Дарҳақиқат, мулкни ишлатишдан келадиган маҳсулот ва пировард даромадга эгалик тўласинча шу мулкдор тасарруффида бўлмас экан, рисоладагидек мулкдорлар синфини шакллантиришдек олийжаноб мақсад руёбга чиқмай қолади, қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотнинг шу муҳим қирраси чала қолади.

— Бозор иқтисодиётида монополист деган ибора кўп ишлатилади. Мулкдор қайси ҳолатда монополист бўлиши мумкин?

А. ЙЎЛДОШЕВ: Масалан, «Қизил тонг» Ўзбекистонда пальто ишлаб чиқариш бўйича якка ҳоким — монополист корхона ҳисобланади. Чунки, ҳеч бир корхона ҳозир унингчалик кўп маҳсулот — пальто чиқармаяпти. Лекин бозорга, магазинга чиқиб қаранг, «Қизил тонг» ўз маҳсулотини сотиш яъни реализация қилишда яккаҳоким — монополистми? Сабаби, сотувда фақат «Қизил тонг»нинг пальтоси эмас, балки Бельгия, Туркия, Германия, Россия ҳамда Болтиқ бўйи мамлакатларининг пальтолари ҳам турибди. Биз «Қизил тонг» маҳсулотларини ана шуларникига қиёс қилишимиз лозим. Чунки, мамлакатимиз эшиклари айни пайтда хорижий маҳсулотлар учун очиқ. Хоҳлаган мамлакатдан молни олиб келиб, бемалол сотиш мумкин. Ҳатто, улар учун баъзибир имтиёзлар ҳам бериб қўйганмиз. Демак, биз монополистликни ишлаб чиқарган маҳсулотнинг ҳажмига қараб эмас, сифати, бозорда сотилиш даражасига қараб белгилашимиз лозим экан.

— Акцияси бор ҳар қандай одам мулкдор ҳисобланадими?

А. ЙЎЛДОШЕВ: Юқорида айтилганидек, мулкдорлар синфини шакллантиришнинг иккинчи манбаи корхонада ўз ҳиссасига — акцияга эга бўлиш. Модомики шундай экан акция эгаси ҳам мулкдор ҳисобланади. Унинг мулкдорлик мавқеи ёки даражаси эса қўлидаги акциясининг сони ва қийматига қараб ўлчанади. Агар унинг қўлида қанчалик кўп акция бўлса, у эртага шунчалик кўп даромад олади. Бунинг яна битта нозик жиҳати бор. Мулкдор, энг аввало, ўз сармоясини қай ерга жалб қилишни билиши лозим. Акс ҳолда у куйиб қолиши ҳеч гап эмас. Акция олишнинг асосан учта манфаатли томони бор: акциядор, биринчидан, қўлидаги пулини индексация қилиб, кўчмас мулк сифатида қийматини сақлаб қолади. Иккинчи томондан у акцияси учун маълум фоиз дивидент — фойда олади. Учинчи манфаатли томони шундаки, акциядорнинг акциясидан олган даромадининг бир қисми ўша корхонанинг ишлаб чиқариш воситаларини янгилаш учун сарф қилинади. Бунинг оқибатида акциядор қўлидаги акциянинг нархи янада кўпаяди. Кўрдингизми, акциядор битта акцияси билан уч томонлама манфаатдор бўлаяпти.

Шу ўринда савол туғилади: хўш, корхона раҳбари ҳақиқий маънодаги акционерлик жамиятларида қандай нуфуз ёки мавқега эга бўлади? Корхона раҳбари бу ерда мулкдорлар томонидан қўйилган менежер — иш бошқарувчи ҳисобланади.

— Демак, ҳар бир акциядор келажакда корхона раҳбари бўлиш ҳуқуқига эга экан-да?

А. ЙЎЛДОШЕВ: Бизда илгари колхоз тизимида ҳам шундай эди. Колхоз раиси, номига бўлса ҳам, унинг аъзолари томонидан сайланарди, лекин бу ерда моҳият буткул бошқача характерга эга бўлмоқда. Акционерлик жамиятларида истаган киши раҳбар ёки менежер бўла олмайди. Бунинг учун раҳбарда катта лаёқат бўлиши лозим. Ўша жамият ишлаб чиқариш кўрсаткичларини юқори даражага кўтара олсагина ўз жойида муқим ишлаши мумкин. Акс ҳолда акциядорлар уни дарров ўзгартиришади. Бу ерда қобилият биринчи ўринда туради. Агар акциям ҳар йили менга катта даромад келтираётган бўлса, мен акциядор сифатида нега у раҳбарни ҳимоя қилмас эканман. Иккинчи томондан бу ўша жамиятнинг низомига ҳам боғлиқ. Баъзи бир мамлакатларда корхона раҳбари акциясининг улушига қараб белгиланади. Агар муайян корхонада менинг улушим катта бўлса, мен бемалол унга раҳбарлик қилишим мумкин. Юқорида айтганимдай, бу кўп жиҳатдан жамиятнинг низомига боғлиқ.

Биз акциялар ҳақида гапираяпмиз-у, лекин яна бир асосий нарсага унчалик эътибор қаратмаяпмиз. Акционерлик жамиятлари ташкил қилиш ва акциялар чиқаришнинг иккинчи қудратли томони — акциялар орқали ўша корхонани қайта янгилаш учун керакли сармояни жалб қилишдан иборат.

Қ. ЧОРИЕВ: Энди қишлоқ хўжалиги соҳасида фаолият юритаётган мулкдорлар етиштираётган маҳсулотларнинг харид нархларини ҳам ўйлаб кўриш керак. Ҳозир айрим маҳсулотларгагина давлат буюртмаси бор, қолганларига йўқ. Энди уларга ҳам давлат буюртмаси босқимайтириб борилмоқда.

Шунда маҳсулотларнинг ҳ нархларини жаҳон бидаги даражага кўтариасаласига эътибор қак. Биз яқинда Хитойлиб қайтдик. У ерда бі ва маккажўхори учугиланган харид нархи,го жаҳон бозоридагҳодан юқори экан. Бн мақсад нима? Гап шаки, маҳсулот етиштии харидор қидирмасксинча, деҳқон ҳузуриридорнинг ўзи борсинда эса ҳозирча, бунинг.

А. ЙДОШЕВ: Шу ўринда нарсани қайд этиб ўталбатта, лозим деб ўйлн. Биз ўзбекларда тат қилиш қобилияти, Бу ҳақда гап ҳам бўл мумкин эмас. Лекин нлар каби ишлаб чиқ уқувини ҳам эгаллашак. Бу кишидан каттим, малака талаб қилаБизда нимагадир мулкар томонидан ишлаб чишга оид самарали қалар яратилмаяпти. боис Олий Мажлисн тўртинчи сессиясида ул қилинган «Кичик вусий тадбиркорликнижлантиришни рағбатириш тўғрисида»ги Кда бу масалага алохэътибор берилган.

А. ЮСВ: Юқорида мулкдорлафини шакллантиришиккита асосий йўнал ҳақида гапирилди. У МДҲ мамлакатлари а фақат Ўзбекистонга хос бўлган учинчи йўам бор. Бу давлат томн яъни тижорат бари ҳамда «Бизнес фс воситасида бериладигатиёзли кредитлар оркаулкдорларни шакллаништир. Бизда ҳатто, ҳерсаси бўлмаган кишиагар уқуви, самаралиихаси бўлса, давлатимтиёзли кредит олиблкдор бўлиши мумки

— Мулкр синфининг пай бўлиши аҳолининг таланишига олиб келмайд?

А. ЙЎЛДЄВ: Табақаланиш бу ққиётнинг ботиний қум. Лекин ҳамма нарсаг меъёри бўлади. Меъё бажарилган иш ҳеч он ёмон оқибатларгаиб келмайди. Табақишда ҳам мезон, албаттқланиши керак. У паст жада бўлганда ботинират умуман рўёбга чйди. Буни биз 70 йи тарихимиздан билам Аммо у юқори даражбўлганда яратувчанликбилияти кўпроқ бузгункка ишлайди.

Президенти сессиядаги маърузасбу масалага алоҳида эор қаратиб, шундай д эдилар: «Бозор муносари ва иқтисодиётдагркибий ўзгаришлар члашган сари аҳолини иш даражасига таъсиладиган камчиликлар сўзсиз пайдо бўлишиазарда тутишимиз керШу сабабли кучли имоий сиёсатни унутигимиз лозим. Ижтимоухофаза воситаларинида мустаҳкамлаш учуиқ йўналишни кучайиш зарур.

Мен аввало миятимизда одамларн ижтимоий жиҳатдан ин табақаланишига йуймасликни яъни бо давлат одамлар билан қаторда ночор ва қак кишилар пайдо шига, аҳолимиз социаифалари ўртасидаги аиз тавофут ҳаддан таг катта бўлишига, ул нг ўртасида қарама-илик пайдо бўлиш йўл қўймасликни на а тутаяпман». Мадом шундай экан, табақашдан ташвишланмаслирак...

Давра атини «Халқ сўзи» мрлари Абдусамад ЙЎЛ ПЕВ, Исмат ХУ РОВ, Баҳодир ОСТОНЛОВ олди.

Биз ва жаҳон

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАЧИЛИК БЎЙИЧА РИВОЖЛАНГАН МАМЛАКАТЛАР ҚАТОРИДА ЭКАНЛИГИ ТАН ОЛИНМОҚДА

Пахтачилик бўйича халқаро маслаҳат қўмитасининг 1996 йилги 55-халқаро анжумани Тошкентда ўтказилади.

Ушбу нуфузли қўмитанинг бу йилги 54-анжумани октябрь ойининг охирларида Филиппин давлатининг Манила шаҳрида бўлиб ўтди. Пахтачилик билан шуғулланувчи бир гуруҳ ўзбек олимлари шу анжуманда иштирок этиб, долзарб мавзуларда маърузалар қилдилар.

Мухбиримиз анжуманда қатнашган Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институти бош директори, биология фанлари доктори, ЎзҚХФА мухбир аъзоси С. Раҳмонқуловга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Саидакбар Раҳмонқулович, суҳбатимиз аввалида Пахтачилик бўйича халқаро маслаҳат қўмитаси (ПХМҚ)нинг асосий вазифалари, бугунги кундаги нуфузи хусусида газетхонларимизга қисқача тушунча берсангиз.

— ПХМҚ 1939 йилда дунё патхачилик хўжалигини тараққий эттириш соҳасида халқаро ҳамкорликни кенг йўлга қўйиш мақсадида ташкил этилганди. Орадан ўтган ярим асрдан кўпроқ вақт давомида бу халқаро ташкилот аъзолари 42 тага етди. Улар орасида АҚШ, Англия, Франция, Германия, Италия, Япония, Уганда, Зимбабве, Боливия каби кучли тараққий этган ва ривожланаётган мамлакатлар бор. Ўзбекистон Республикаси эса ПХМҚ га 1993 йилда тенг ҳуқуқли аъзо бўлиб кирган.

Энди ПХМҚнинг асосий вазифалари ҳақида сўз юритадиган бўлсак, аввало шуни таъкидлаш лозимки, бу халқаро ташкилот жаҳон пахта коньюктурасига оид ҳамма ишларни назорат қилади ва ёрдам кўрсатади. Жаҳон пахтачилиги ва унга тегишли савдо-сотиқ, пахтанинг ишлатилиши, заҳираси ва баҳосига оид барча аниқ ва статистик ишлов берилган маълумотларни тўплайди, тарқатади. Пахта етиштириш билан шуғулланувчи ҳамма мамлакатлар ўртасида халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга оид тавсиялар бериб боради. Пахта маркетингига тааллуқли масалалар юзасидан халқаро анжуманларни ташкил этади.

— Халқаро ташкилотнинг Манилада бўлиб ўтган 54-анжуманида жаҳон пахтачилигининг бугунги энг долзарб масалалари хусусида сўз юритилган бўлса керак, албатта. Жумладан, Ўзбекистон учун фойдали янги гаплар айтилдими?

— Албатта. Масалан, пахта етиштиришнинг ҳозирги аҳволи ва унинг сифати билан амалдаги талаб ҳамда нарх-навоси ўртасидаги мутаносиблик ҳар томонлама чуқур таҳлил этилди. Бу энг муҳим масала бўлиб, у нафақат пахта етиштирувчи, балки уни харид қилиб, қайта ишлаб, тайёр маҳсулотга айлантириб, ўз халқи эҳтиёжидан ортиқчасини жаҳон бозорига чиқариб сотадиган мамлакатларни ҳам қизиқтириши турган гап.

Бундан ташқари жаҳон пахтачилик саноатини бошқаришни такомиллаштириб, дунё бозоридаги савдосини ривожлантириш имкониятлари ва истиқболи масалалари таҳлил қилиниб, анчагина муҳим мулоҳаза ва таклифлар баён этилди. Пахта етиштирувчи ширкатлар фаолиятини ва бу борадаги маркетинг ишларини ривожлантиришнинг ПХМҚга аъзо бўлган мамлакатлардаги аҳволи ўрганиб чиқилди. Анжуман иши давомида ғўза зараркунандаларига қарши курашишда генетик устиворликни таъминлашнинг янги манбаларига бағишлаб ўтказилган илмий семинарда кўпгина илғор тажрибалар ўртоқлашилди.

Халқаро анжуман аввалида ПХМҚ директори Лауренц Шав билан доимий қўмита раиси Фумио Яватанинг бир йил мобайнида (ПХМҚнинг 1994 йил 26-30 сентябрь кунлари Бразилиянинг Ресифи шаҳрида ўтказилган 53-халқаро анжуманидан кейин) бажарилган ишлар тўғрисидаги ҳисоботларида бир қатор қимматли маълумотлар келтирилди. Жаноб Шавнинг таъкидлашича, халқаро ташкилот жаҳондаги ҳамма пахта етиштирувчи хўжаликларда бор бўлган жамики статистик маълумотларни ўзида жамлаган. ПХМҚ котибияти бутун дунёда сотилаётган пахта толасининг нархи ва унинг яқин келажакда ўзгаришини тахминий аниқловчи ягона ташкилот сифатида бу маълумотларни ўзи чоп эттирадиган турли журналларда бир неча тилларда вақти-вақти билан бостириб, ошкораликни таъминлаб боради.

Котибият ҳисобидаги айрим маълумотлар кўпчиликни қизиқтиришини ҳисобга олиб, уларнинг энг муҳимларини келтирмоқчиман, Дунё бўйича пахта етиштириш йилдан-йилга, айниқса, кейинги уч йил ичида бирмунча кўпайди. 1994-1995 йилларда пахта толасининг нархи энг юқори бўлиб, 118 цент/фунтга тенг бўлди.

Кейинги йилларда пахта етиштириш кўпайиб бораётгани муноасбати билан 1995-1996 ѐилларда толанинг баҳоси 86 цент/фунт, 1996-1997 йилларда эса 79 цент/фунт бўлиши мумкин, дея тахмин қилинмоқда.

Котибият маълумотларига кўра 80-йилларда ҳар гектар майдондан дунё бўйича ўртача 400 килодан пахта толаси олинган бўлса, кейинчалик, яъни 1991-1992 йилларга келиб 600 килога кўтарилди. Шундан сўнг ҳосилдорлик яна орқага кетиб, 564 килога тушди. 1996-1997 йилларда ҳам дунё миқёсида ўртача тола ҳосилдорлиги 565 кило атрофида бўлиши кутилмоқда. Ўзбекистонда эса бу кўрсаткич 900-1000 килога тенгдир. Кўриниб турибдики, республикамиз пахта хомашёсидан тола олиш бўйича жаҳондаги пахта етиштирувчи мамлакатлар ўртасида энг юқори ўринни эгаллайди.

— Жаҳонда ялпи пахта етиштириш, ҳосилдорлик ва тола чиқиши миқдори, нарх-навоси ўзгариб туришининг асосий сабаблари ҳақида анжуманда аниқ далиллар келтирилдими?

— Шундай нуфузли халқаро анжуманда бу муҳим масалага атрофлича тўхталмаслик мумкин эмас, аслида. Чунончи, пахта майдонлари кейинги йилларда асосан унумдорлиги паст ва зироатчилик учун яроқсиз ерлар ҳисобига кенгайганлиги боис ҳосилдорлик пасайгани йиғилишда алоҳида таъкидланди. Пахта етишириш асосан АҚШ, Хитой, Ҳиндистон, Покистон ва Туркия давлатларида кўпайган бўлса, маълумки, Ўзбекистонда камайган.

Бундан ташқари ҳар хил зараркунанда ҳашарот ва касалликлар, уларга қарши қўлланиладиган заҳарли кимёвий дорилар ҳам пахта ҳосилининг камайишига сабаб бўлади. Зеро, халқаро анжуманнинг бир куни шу соҳадаги илмий-тадқиқот ишларига бағишланиб, «Ғўза зараркунандаларига қарши курашишда генетик устиворликнинг аҳамияти ҳақида янги маълумотлар» мавзусида маъузалар тинглангнлиги бежиз эмас. Филиппин, Сурия, Ҳиндистон, Миср, Хитой ва АҚШ олимлари олиб борган қизиқарли илмий-тадқиқот ишлари натижаларини ҳамма мароқ билан тинглади.

Чунунчи, Филиппин пахтачилик илмий-тадқиқот институти вакили Э. Риффен келтирган маълумотларга кўра ҳашаротлар ғўзанинг ўсиши ва ривожланишига кучли зарар етказиб, ҳосил чўғининг пасайишига олиб келиши устига, уларга қарши қўлланиладиган заҳарли дори ва меҳнатга катта маблағ сарфланади. Ҳолбуки, ғўзанинг айрим турлари, айниқса, махсус геноми мавжуд бўлганлари ҳашаротларга анча чидамли экан. Демак, ғўзанинг шу турлари топилиб, селекция ишларида қўланилса, янги ҳосил бўлган навнинг ҳашаротларга чидамлилиги юқори бўлади ва натижада заҳарли пестицидларни ишлатиш эҳтиёжи камайди, ғўза ҳам касалликка кўп чалинавермай, дуркун ва серҳосил бўлиб ўсади.

— Ўзбек олимлари ҳам жаҳоннинг энг йирик пахта етиштирувчи мамлакатларидан бирининг вакили сифатида маъруза ва мунозараларда фаол қатнашишдими?

— Биз «Ўзбекистон Республикаси пахтачиликнинг ҳозирги аҳволи ва унинг илмий жиҳатдан таъминланганлиги» мавзусида маъруза қилдик. Асосан, ғўзани парвариллаш технологиясидаги янгиликар, зараркунанда ҳашарот ва касалликларга қарши курашда агротехник тадбирларнинг моҳиятини очиб бердик. Ғўза селекциясининг Ўзбекистонда қўлланилаётган турлараро, тур ичидаги, узоқ ва босқичма-босқич дурагайлаш, бу йўналишда қўлланилаётган ноанъанавий услублар хусусида алоҳида тўхталдик.

Ўзбек олимлари келтирган маълумотлар анжуман қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

Энди ПХМҚ 54-халқаро анжмуани баёнотининг асосий мазмуни хусусида ҳам қисқача тўхталиш лозим. Баёнотда пахта толасини типлари бўйича етиштириш ва ишлатиш, тола ҳосилининг зараркунанда ва касалликлар туфайли суст ўсиши, тўқимачилик саноати, тола савдоси ва маркетингини ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор берилган. 1996 йилда «Тезпишар ғўза навлари: пахта неча кунда пишиши керак?» мавзусида илмий-техник семинар ўтказиш белгилаб қўйилди. Шунингдек, ПХМҚ нинг навбатдаги 55-халқаро анжуманини Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан 1996 йилнинг 7-11 октябрь кунлари Тошкент шаҳрида ўтказишга қарор қилинди.

Шундай қилиб, ПХМҚнинг 54-халқаро анжумани бизда қандай катта таассуротлар қолдирган бўлса, республика йиғилишида ўртага ташланган чуқур ва пухта фикр-мулоҳазалар ҳам анжуман қатнашчиларида шундай кучли қизиқиш уйғотди. Пировардида Ўзбекистон пахтачилик бўйича ривожланган мамлакатлар қаторида эканлигини таъкидлашди. Бу Ўзбекистон пахтачилиги жаҳонга эркин ва дадил юз тутганлигидан, бу соҳадаги истиқболимиз янада порлоқ ва серқирра эканлигидан далолатдир.

«Халқ сўзи» мухбири А. ЙЎЛДОШЕВ суҳбатлашди.

760 МЕТР БАЛАНДЛИКДАГИ НАСОС СТАНЦИЯСИ

(фоторепортаж)

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ шарофати билан 1991 йили Ховос туманида сув насос станцияси қурилиши бошланган эди. Об-ҳаётни денгиз сатҳидан 760 метр баландликка кўтариб, 93 километр масофага етказиб берувчи бу улкан иншоотда айни кунларда иш қизғин.

У ишга тушса, сувсиз қақраб ётган 5 минг гектар ерни ўзлаштириб, ғаллазорларга, пахтазор ва боғ-роғларга айлантириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари мўл-кўллигини таъминлаш имкони туғилади. Тумандаги Ховос ва «Ғаллакор» каби ширкатлар уюшмалари иқтисоди мустаҳкамланади, ғалла кўпаяди.

Илгари Ховосда етиштирилган қора кишмиш, чиллаки, нимранг, каттақўрғон навли узумлар нафақат юртимизда, балки қўшни элларда ҳам машҳур бўлган. Кексаларнинг айтишича, Ховоснинг таърифли узумлари чор Россияси даврида элчилар орқали қимматбаҳо совғалар қатори Николай подшога ҳам юборилган, Ховосни хорижий элларда машҳур этган. Сув сероб бўлса, бу заминнинг боғдорчилик, узумчилик соҳасидаги шуҳратини яна тиклаш, тўкинчилигини ошириш мумкин бўлади.

Сув насос станцияси қурилиши республикамиз ҳукуматининг, вилоят ва туман ҳокимликларининг доимий эътиборида. Станциянинг 3- ва 4-навбатларини жадал барпо этаётган Янгиердаги «Чўлқурилишмонтаж» бирлашмаси бунёдкорлари иш сифатига катта аҳамият беришмоқда.

СУРАТЛАРДА: «Чўлқурилишмонтаж» бирлашмаси пайвандловчиси Виктор Фоменко, Ховос тумани ҳокими муовини Исабек Ўрмонов, 2-механизациялашган колонна бошлиғи Виктор Блинов, «Чўлқурилишмонтаж» бирлашмаси бошлиғи муовини Леонид Степченко; моҳир электр пайвандчи Игорь Комнатний; 4-кўчма колонна бош муҳандиси Исматулла Муҳаммадиев ишчи Сергей Соболёв билан.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Божхона бекати

ТЕРМОС ИЧИДАГИ «АЖАЛ»

Самарқанд шаҳар темир йўл шоҳ бекатида вилоят божхона хизмати ва ИИБ ходимлари «Қора дори—95» тадбирини ўтказиш жараёнида «Душанбе—Москва» поездида кетаётган туркманистонлик Арслон исмли кимсага тегишли термос ичида 1 килограмму 600 грамм марихуана борлиги аниқланди.

БЕНЗИН САВДОГАРИ

Фарғона вилояти божхона хизмати «Қува» пости ходимлари Қува туманидаги оҳак заводи орқали ўтадиган айланма йўлдан Қирғизистон Республикасининг Новқат туманига яширинча ўтиб кетмоқчи бўлган КАЗ—4540 маркали, давлат белгиси 47—20 ФЕН автомашинасини тўхтатиб текширишганда, қувалик, ҳеч қаерда ишламайдиган Ҳамидулло исмли шахсга тегишли бўлган, ноқонуний тарзда қўшни давлатга олиб кетилаётган 5927 литр бензин борлигини аниқлашди.

Бензин Қува тумани нефт базасига, Ҳамидулло ва унинг устидан тўпланган ҳужжатлар Қува тумани прокуратурасига юборилди.

МЕҲМОННИНГ ҚИЛИҒИ

Хоразм вилояти божхона хизмати «Шовот» пости ходимлари «Хива—Тошҳовуз» йўналишидаги автобусда кетаётган россиялик фуқаро Виталийнинг қўл юклари орасида 3 кг 180 грамм марихуана борлигини аниқлашди. «Меҳмон» бу моддани ўз юртида пуллашни кўзлаган экан.

ПИЁЗ ОСТИДАГИ ШАКАР

Тошкент вилояти божхона хизмати «Ғишткўприк» божхона пости ходимлари одатдагидек, машиналарни божхона назоратидан ўтказаётганди. Жамбулга йўл олган учта КамАЗ машинасининг ҳужжатлари бинойидек эди. Ҳужжатга кўра, учала машинага ҳам пиёз ортилганди. Аммо...

Маълум бўлишича, пиёзнинг остига 45 минг 600 килограмм шакар яширилган экан. Юк эгаси бўлмиш Қозоғистон фуқароси А. Пўлатов энди бу найранги учун ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари олдида жавоб беради.

ИЛЛАТИ БОРНИНГ...

Андижон вилояти божхона хизмати «Дўстлик» божхона пости ходимлари турли пастқадам йўллар орқали қўшни Ўш вилоятига ўтиб кетмоқчи бўлган давлат белгиси 60-28 АНД, ГАЗ-53 маркали машинани тўхтатдилар. Иллати борнинг оёғи қалтирайди деганларидек, божхоначилар машина ҳайдовчиси андижонлик Ғофур Мирзаевнинг ҳатти-ҳаракатидан шубҳага тушдилар. Машина божхона назоратидан ўтказилганида, қонунга хилоф равишда Қирғизистон ҳудудига олиб кетмоқчи бўлишган 49 қоп, жами 2450 килограмм шакар топилди.

СЎНГГИ ПУШАЙМОН...

Сариосиё темир йўл бекатида божхона хизмати ва ички ишлар бошқармаси ходимлари биргаликда «Қора дори — 95» тадбирини ўтказиш давомида «Душанбе — Москва» йўналиши бўйича кетаётган поездни назоратдан ўтказдилар. 13-вагондаги 7-ўриндиқ текширилганда, ўриндиқ ёнидаги «ҳаво тозалагич» ичидан сумка чиқди. Унда яхшилаб ўралган 5 килограмм опиюм бор эди.

Мазкур «антиқа юк» тожикистонлик, 1955 йилда туғилган Р. Мирзаевага тегишли экан.

Э. БОЛИЕВ,
А. ТИЛОВОВ.

• Маориф ислоҳоти йўлида

КОЛЛЕЖ ДИПЛОМИНИ ОЛГАН МУТАХАССИС

Тошкентдаги қурилиш техникуми коллежга айлангач, унинг фақат номи ўзгарибгина қолгани йўқ. Бу ерда таълим жараёни ҳам ўзгарди. Иқтисодий ислоҳотлар чуқурлашгани сари халқ хўжалигининг малакали мутахассисларга талаби ортиб боришини тушунган коллеж ўқитувчилари давр талабларини ҳисобга олиб, ўқув режасига ўзгартиш киритдилар.

Республика қурилиш ташкилотлари учун мутахассисларни тайёрлаш жараёнида уларга умумий таълим, жамиятшунослик фанлари ҳам чуқур ўргатилмоқда. Бу фанларни ўқитиш савияси олий ўқув юртларидагидан паст даражада эмас. «Анъанавий» хорижий тиллар — инглиз ва немис тилларидан ташқари, бўлажак қурувчи-техниклар учун араб тили, лотин ёзуви бўйича машғулотлар ташкил қилинган. Бу ерда сўнгги тўрт йил ичида республикамиз ижтимоий ва сиёсий ҳаётидаги ўзгаришлар ҳисобга олинган ҳолда иқтисодиёт, жамиятшунослик, тарих ва адабиёт фанлари ўқитилади. Компьютер саводхонлиги бўйича мажбурий таълим жорий этилган. Коллежда ўқув компьютерлари ва дисплейлари ҳамда бошқа замонавий техника билан жиҳозланган бир неча кабинетлар мавжуд.

80 минг жилддан иборат махсус адабиёт ва 14 минг жилд бадиий адабиёт тўпланган кутубхона ҳам таълим жараёнига самарали ёрдам бермоқда. Амалий ва ижодий машғулотлар ўтказиш, лойиҳалаш ва конструкция учун мўлжалланган лаборатория ва кабинетларнинг кўпини ўқувчиларнинг ўзлари жиҳозлашган. Улар ясаган мураккаб агрегатлар ва қурилмалар моделлари ҳаракат қиладиган аппаратлар бўлиб, бўлажак мутахассислар кейинчалик ана шундай техникадан фойдаланиб ишлайдилар.

Мунтазам янгилаб туриладиган энг яхши диплом ишлари кўргазмаси коллежда олинадиган таълим сифатини яққол намоён қилади. Бу ерда ўқувчилар иштирокида тайёрланган ноёб меъморлик лойиҳалари макетлари қўйилган. Улар ҳозирги кунда республика пойтахтини безаб турган «Ўзбекистон» ва «Чорсу» меҳмонхоналари, «Туркистон» ва Халқлар дўстлиги саройлари биноларининг лойиҳаларидир. Ўқув юртининг ўзида тайёрланган лойиҳалар ҳам мавжуд. Тошкент вилоятининг Оққўрғон шаҳридаги эртаклар шаҳарчаси болаларнинг севимли дам олиш жойига айланган. Бу ердаги барча иншоотлар коллеж ўқувчилари лойиҳаси асосида қурилган.

Коллежда ишлаб чиқариш тажрибасига ҳам катта аҳамият берилади, ўқувчилар қурилиш ташкилотларида, лойиҳа институтларида ишлаб тажриба орттирадилар. Бу эса, уларнинг қурилиш ишининг энг сўнгги ютуқларидан, ҳозирги кунда ишда фойдаланиладиган илғор усуллардан хабардор бўлишига ёрдам беради.

— Кейинги пайтда республикамизда ўнлаб лицейлар, коллежлар очилди, — дейди коллеж директори Эрмамат Абиров. — Уларнинг кўпчилиги олий ўқув юртлари қошида ташкил этилган бўлиб, институтга кириш учун босқич вазифасини бажармоқда, олий ўқув юртига кирувчиларни тайёрлаб бермоқда. Бу янгиликни даврнинг ўзи тақозо этган бўлиб, республикада жорий қилинаётган таълимнинг кўп босқичли тизимига тўла мос келади. Лекин бу билан ўрта махсус ўқув юртларининг аҳамияти камайгани йўқ. Аксинча, иқтисодиётнинг, ишлаб чиқариш ташкилотчиларига талабидан ташқари техник мутахассисларга, яъни малакали ижрочиларга бўлган эхтиёжи ҳам йил сайин ошиб бормоқда. Хорижий мамлакатлар тажрибаси ҳам шундан далолат беради. Статистика маълумотларига қараганда, хорижда ҳар бир муҳандисга ўртача 6-7 нафар техник тўғри келади. Бизнинг республикамизда эса ҳозирча бир муҳандисга деярли бир техник тўғри келади.

Техникумни коллежга айлантириш чоғида биз хориждаги энг яхши ана шундай ўқув юртлари тажрибаси билан танишдик. Улардан баъзи нарсаларни қабул қилдик. Ўқувчиларга ўргатиладиган касблар рўйхатига яна бир неча касб қўшилди. Иқтисодиёт ва режалаш, менежмент шулар жумласидандир. Ҳозирги кунда коллежимизни битирувчилар ўз касбига доир кенг билим ва кўникмаларга эга бўлиб, зарур бўлса ишлаб чиқаришда ёндош касбдаги мутахассисларнинг ишини ҳам бажариши мумкин. Бундан ташқари, таълим жараёнида улар бир неча ишчи касбларини, масалан, ғишт терувчи, бўёқчи, сувоқчи касбларини ҳам ўрганадилар.

Собиқ ўқувчиларимиз олий ўқув юртларида ўқишни давом эттириши ҳам мумкин. Бу борада уларга маълум имтиёзлар берилади. Коллеж билан Тошкент Давлат университети, Иқтисодиёт университети ва Архитектура-қурилиш институти ўртасида шартнома тузилган. Шартномага мувофиқ, коллежни аъло баҳолар билан битириб, бакалавр унвонини олган мутахассисларимиз имтиҳон ва тест синовларисиз, фақат суҳбатдан ўтиб, ўзи танлаб олган ўқув юртининг учинчи курсидан ўқишни давом эттириши мумкин.

(ЎзА).

САМАРҚАНДДА РАҚС МАКТАБИ

Самарқанд шаҳар ҳокимлиги бу ерда рақс мактаб-студиясини очиш ҳақидаги таклифни қўллаб-қувватлади. Албатта, ушбу рақс мактаб-студияси йўқ жойдан пайдо бўлаётган эмас. Шу пайтга қадар шаҳарда фаолият кўрсатаётган болалар рақс дастаси унинг асосини ташкил этади. Бир юз йигирма нафар йигит ва қизлар қатнашаётган ана шу рақс дастасига кўп йиллардан буён истеъдодли хореограф Наталья Гудкова раҳбарлик қилади.

Ҳозирги пайтда мактаб-студия учун бино ажратилди ва молиявий масалалар ҳал этилмоқда.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитаси жамоаси қўмитанинг Баҳоларни таҳлил ва башорат қилиш бўлими бошлиғи Аббос Набихўжаевга онаси

АЗИЗА аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар прокуратураси жамоаси бўлими бошлиғи М. Ражаповага онаси

Нурхон ҒАНИЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Республика «Пойафзал ва спорт моллари» ҳиссадорлик бирлашмаси жамоаси, бирлашма раиси И. Отахоновга отаси

Пошшахон ОТАХОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги Республика уруш ва меҳнат фахрийлари пансионатининг собиқ директори

Вали САИДАҲМЕДОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила-аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

«Ҳамал» корхонаси ижодий жамоаси корхона директори Бахтиёр Бобоновга отаси

Раббимкул БОБОНОВнинг

бевақт вафот этгани муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

VEF (Рига ш.) ***заводининг***
расмий дистрибьютери **"LATEKS-SERVICE LTD"**

Тошкентдаги омборидан ва шартнома бўйича телефон аппаратлари, телефон станциялари ҳамда

коммуникация тизимларини сотади, етказиб ва ишга тушириб беради, техник хизмат кўрсатади.

Биз билан боғланинг, ҳурсанд бўласиз!

Алоқа учун телефонлар: (3712) 50-92-73, 50-17-41, 50-95-37.

Диққат янгиликлар!

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки эркин муомаладаги валютада янги омонат турларини таклиф этади.

Валюта омонатлари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан, шунингдек Ўзбекистон ҳудудида доимий равишда истиқомат қилувчи чет эл фуқаролари, ҳамда фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар томонидан ҳам очилиши мумкин.

"Талаб қилиб олинадиган" омонатларга йилига 2 фоиз, муддати камида 1 йил бўлган "муддатли" омонатларга эса 4 фоиз миқдорида эркин муомаладаги валютада даромад тўланади.

"Талаб қилиб олинадиган" омонатта камида 200 АҚШ долларига, "муддатли" омонат очишингиз учун эса 500 АҚШ долларига тенг миқдорда эркин муомаладаги валюта қўйилса ёки нақд пулсиз ўтказилса кифоя.

Тўлиқ маълумотларни Халқ банкининг исталган муассасасидан, ёки қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:

45-35-41, 33-51-95.

Халқ банки Сизнинг хизматингизда.

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки.

Хотира

ЯХШИ НОМ ҚОЛДИ

Адҳам Ҳамдамнинг 80 йиллигига

Унинг талабалик йилларида, 1941-1945 йилларда фашизмга қарши олиб борилган шиддатли жангларда ва урушдан кейин то умрининг охиригача ёзган шеърий ва насрий асарларида асосан муҳаббат ва жасорат мавзуси тараннум этилган.

Чунончи, 1943 йилда Ғарбий фронтнинг оловли йўлларида ёзилган «Муҳаббат» шеърида шундай сатрлар бор:

ЙИГИТ: — ***Окоплардан юлдузга боқсам,***
Кўзларингнинг аксин кўраман.
ҚИЗ: — ***Сен ҳужумга отланганингда***
Ёнингда мен бирга юраман.

Урушни кўрган киши бу мисраларни ўқиса жангтоҳларнинг совуқ, ботқоқли, қорли, аёзли окопларида, оғир дамларда душманнинг рўпарасида қурол тутиб, ҳужумга тайёр турганлигини, кечалари ою-юлдузларга бир нафас боқиб, олис юртидаги севикли ёрининг соғинчли дийдорини интизор кутганларини ёдига келтиради. Унинг сўнгги ёзган шеърларидан бири «Бадахшон» деб аталади. Бу шеърни Адҳам Ҳамдам 1968 йилда Тожикистонга Ўзбекистон маданияти кунлари вақтида делегация билан борганида ёзганди:

Қоялар, қоялар ошиб бораман,
Бораман жаҳоннинг баланд томига,
Йўлимда ирмоқлар узатиб қолар,
Ишқингиз ром айлаб, тортиб домига.

Шоир тоғлар диёри — Тоғли Бадахшон автоном вилоятини, унинг тоғларини, боғлари-ю, шаҳар қишлоқларининг Фарғонага ўхшашлигини тасвирлайди. Тоғли юртнинг дилрабо, сулув қизларини таърифлаб, гўзаллик гўзал ҳаёт яратади дейди.

Адҳам Ҳамдам билан эллик йилдан кўпроқ ёнма-ён туриб, элимизга биргаликда хизмат қилиб келганлигим туфайли у мен учун қадрдондир. Қуролдош, ҳамкасб дўстим ўттизинчи йилларда Самарқанд Давлат университетида таҳсил кўриб, у ердаги адабий-бадиий тўгаракларни бошқарди. Шеър, ҳикоя ёзишни машқ қилган талабалар — шу ерда ўқишни тугатиб, улкан ижодий ҳаётни бошлаган Усмон Носир, Амин Умарий ва бошқа элга таниқли ёзувчиларнинг учрашувларини ташкил этиб, ижодий баҳсларни бошлаб, сўнг навбатни мушоирага берарди.

1939 йилда Тошкентда Ўзбекистон Ёзувчиларининг 2-съезди бўлди. Бу съездга А. Ҳамдам ўнта ёш ёзувчини ўзи билан бирга Тошкентга олиб келиб, уларнинг илк шеърий ва насрий асарларидан альманах тузиб, уни съездга тақдим этди.

1941 йилнинг июнь ойида уруш бошланди. Адҳам ака биз ёш ижодкорларни йиғиб, энди қаламни қуролга айлантириш зарурлигини, ўзи ҳам тез кунда фронтга боришини билдирди. Кўп ўтмай Фарғонада тузилган 94-ўқчи ўзбек бригадасига хизматга келди, қисқа муддатли ҳарбий курсда машқлар ўтиб, кичик лейтенант унвони билан ўқчи взводга командир бўлди ва йигитлари билан Ғарбий фронтга йўл олди. У Москва остона元ларидаги жангларда қатнашди, стонокли пулемётдан ўт очиб, босқинчиларнинг йўлини тўсди.

У ҳамма вақт ва ҳамма жойда ҳам эл эътиборида бўлди. Ғарбий фронтда ўзбек тилида жангчилар учун газета чиқа бошлади. У ушбу газетада ҳарбий мухбир бўлиб ишлади. Унинг мақолаларида Ватанга бекиёс меҳр-муҳаббат уфуриб турарди. У 1943 йилда Ғарбий фронтда «Мени қасос ўти нега ёкмасин?» деган шеърини ёзади. Бу шеърда босқинчиларнинг қилмишларини ғазабли мисралар билан баён этади:

У босган элларда топталди гулзор,
У юрган ерларда қуриди гуллар.
Онадан ажралиб, болалар хорзор,
У ўтган ерларда қоп-қора кунлар.
Мен Ғарбга бораман, гўдаклар ҳаққи,
Фашистни инида янчишим аниқ.
У энди қаҳримдан қочиб қутулмас,
Бораман, йўлларим қуёшдай ёруғ.

Шу тариқа тўрт йиллик оғир жанглардаги қайғули дамлар, дардли йўқотишлар кўнгил ярасига айланиб, ўтли сатрларни пайдо этарди. У урушдан кейинги ижодида тинч ҳаётни тараннум этади. Шоир тинч қурилиш йилларида «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирги «Ўзбекистон овози») газетасининг Андижон вилояти мухбири, Фарғона вилоятининг «Коммуна» газетаси муҳаррири вазифаларида ишлади.

Афсуски, Адҳам ака она Ватанимизнинг мустақиллиги шодиёнасига етолмади. У 1988 йилда вафот этди. У ҳаёт бўлганида ушбу қутлуғ байрамга янги шеърлар бағишлаган бўларди. У ҳаётдаги ҳар бир янгиликка ўч эди, яйраб-яшнаб меҳнат қиларди.

У Андижонда, Фарғонада ишлаб юрган вақтларида хорижий мамлакатлардан келган меҳмонларга ҳамроҳ бўларди. Шунинг учун француз, болгар ва бошқа чет эл ёзувчилари ўз хотира китобларида жонажон диёримиз, унинг меҳмондўст кишилари ва ўзлари билан бирга водий айланган Адҳам ака ҳақида илиқ дил сўзларини ёзиб қолдирганлар.

Адҳам ака лирик шоир бўлиши билан бирга, очерклар, ҳажвий лавҳалар ҳам ёзарди. «Муштум» журнали таҳририяти уни ўзининг штатсиз ходими ҳисоблаб, шаҳодатнома берганди. У нуқсонларга бефарқ қаролмасди. Шунданми, унинг дўстлари, шогирдлари беҳисоб.

Адҳам Ҳамдам кенг феъл, самимий, хушсуҳбат ижодкор бўлиб, нафис адабиётимизнинг жонкуярларидан бири эди. Уни адабиётимизнинг улкан оқсоқоллари Яшин, Уйғун, Абдулла Қаҳҳор, Миртемир, Мақсуд Шайхзода ҳурмат билан тилга олардилар. Ундан бизга сўнмас адабий ижод ва яхши ном қолди:

Дўстлар умр ўтар, қалам қолади.
Яхшидан мунаввар олам қолади.
Олам у дўстларнинг нурли дийдори,
У Адҳам Ҳамдамнинг мангу баҳори!

НАЗАРМАТ.

Халқ соғлиғи — юрт бойлиги

МЕҲРИБОН ҚЎЛ — ДОРИ-ДАРМОНДАН КУЧЛИ

Республика кўзи ожизлар жамияти марказий бошқарувининг Янгийўл туманида жойлашган кўп тармоқли санаторийси бугунги кунда Ўзбекистондаги энг яхши шифо масканларидан биридир.

ҚИШ заптига олаётгани учунми, санаторий ҳовлиси ҳувиллаб қолгандек. Аммо остонадан хатлаб, бош бинога қадам қўйишингиз билан манзара бутунлай ўзгаради. Ҳаммаёқ озода, саранжом-саришта. Даволанувчилару шифокорлар руҳидаги тетиклик, ҳушнудлик ташриф буюрувчилар кайфиятини кўтаради. Илк таассурот алдамчи бўлади дейишади-ю, бироқ бу ерда унинг акси. Каттами, кичикми, бу ерга қадам ранжида қилганлар, беистисно, хуш кайфият билан қарши олинади.

Бизнинг бундай муносабатдан ҳайратга тушганимизни сезган дам олувчилардан бири шундай изоҳ берди:

— Бемор учун аввало, эътибор, илиқ сўз, табассум зарур. Санаторийда хизмат қилаётган ҳар бир врач ва ҳамшира ана шундай инсоний фазилат эгалари.

— Шундай бўлиши шарт ва лозим, — дейди санаторий директори Миродил Мираҳмедов. — Зеро, бу ерга дам олиб, саломатликларини тиклаш учун келганларнинг ҳаммаси тақдир тақазоси билан ёруғ дунёни кўриш, унинг бетакрор гўзаллигидан баҳра олиш, завқланиш имкониятидан маҳрум бўлган кишилардир. Эътиборсизлик, менсимаслик, соҳталик бундай инсонлар қалбига, айниқса, оғир ботади. Улар табиатан самимийлик, ҳамдардлик шайдолари. Шунинг учун ҳам ўзгаларга бефарқ, беписанд, тошюрак кишиларнинг бу масканда ишлашга маънавий жиҳатдан ҳақлари йўқ. Агар биз даволанувчиларимиз қалбига бироз бўлса-да, илиқлик бахш этиб, руҳларини кўтара олган бўлсак, демак, жамоамизнинг саъй-ҳаракатлари зоя кетмаётган экан.

Шубҳа йўкки, шифокорларнинг ҳамма саъй-ҳаракатлари ўз самарасини бераяпти ва у ҳар қадамда мана-ман, деб турибди. Энг муҳими — бу ерда юқори малакали врачлар тўпланган, энг замонавий ташхис асбоблари ўрнатилган. Буйрак, ошқозон-ичак йўллари, юрак-қон томирлари тизими, қанд диабети ҳасталикларини даволашда замонавий самарали усуллар қўлланилади.

Санаторий ҳудудида очилган маъданли сув ҳам жуда шифобахш чиқиб қолди. Мутахассисларнинг тадқиқотлари ҳам, кейинчалик амалда қўлланиш ҳам бир қатор хасталикларни даволашда бу сув жуда фойдали эканлигини кўрсатди.

— Бу сув сифат жиҳатидан Кавказдаги турдошларидан қолишмайди, — дейди Элликқалъа туманилик фермер Бердибой Шарипов. — Шу билан бирга бу ерда иқлим шароитлари ҳам дам олиш учун айни муддао. Келганимга икки ҳафта бўлди, ҳозирданоқ ўзимни соғлом ҳис қилаяпман.

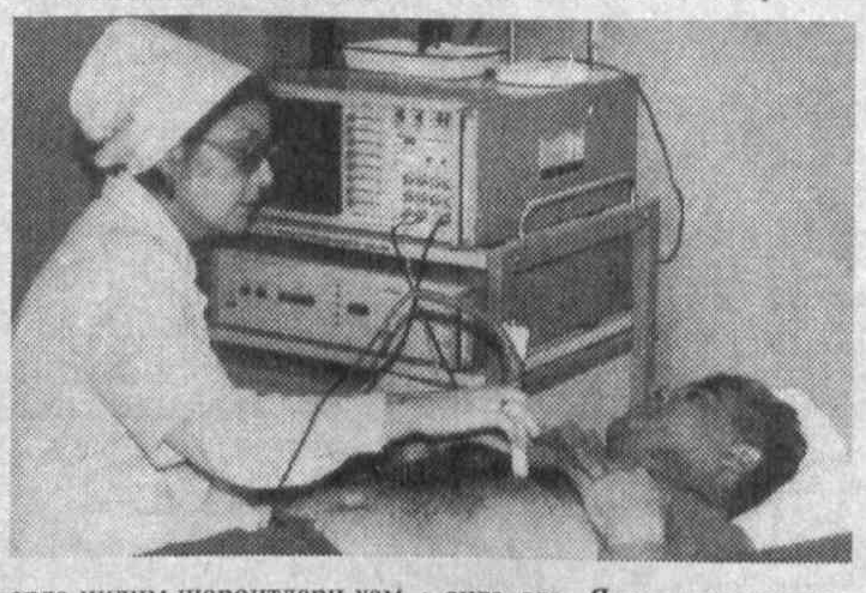

— Мен собиқ Иттифоқнинг кўпгина санаторийларида бўлганман, — деб суҳбатга қўшилди Жиззах вилоятидан келган Ортиқ Саидов. — Ишонч билан айтишим мумкинки, бу шифохонадаги шарт-шароитлар энг юксак талабларга ҳам тўла жавоб бера олади. Чунончи, мен юрак-қон томирлари хасталигига чалинганман. Ҳали муолажа муддати ниҳоясига етмасданоқ, бутунлай соғайиб кетгандекман.

Директор муовини Зоя Долженко билан санаторий ҳудудини айландик. Ҳар бир палатада яшаш учун ҳамма шарт-шароитлар муҳайё, коммунал қулайликлар ҳам бекаму кўст. Ультратовуш ёрдамида ташхис қўйиш хонасига кирдик. Бу ерда врач Галина Умарова беморларни қабул қилар экан. У катта иш тажрибасига эга. Янги аппаратлар эса беморларнинг ички аъзоларида пайдо бўлган хасталикларни бехато «айтиб» беради. Лазер аккутпунктура, физиотерапия, машҳур мутахассис Су-Жок усули бўйича ниnатерапия усули ҳам муваффақиятли қўлланилмоқда. Даволаш саунаси, маъдан сувли ванналари мавжуд.

— Бу ерга келувчиларнинг ҳаммаси пировардида Зоя Долженко, Надежда Могай, Маҳсума Орипова сингари шифокорлардан миннатдор бўлиб уйларига қайтишади, — дейди санаторийда ҳордиқ чиқараётган Умурзоқ Абдуллаев. — Улар нафақат юқори малакали врач, шу билан бирга бағри кенг, меҳрибон инсонлардир.

Санаторийнинг истиқболи янада порлоқ. «ЎзДЭУ-Электроникс» билан яқинда тузилган битимга асосан Жанубий Корея фирмаси шифохонага совутгич, телевизорлар етказиб беради ва улар ҳар бир хонада бўлади. Ҳудудни кенгайтириш, янги корпус ҳамда хизмат кўрсатаётган ходимлар учун уй-жойлар қуриш мўлжалланмоқда.

Миродил Мираҳмедович кўп вақтдан бери санаторийга раҳбарлик қилиб келади. Унинг ташкилотчилик қобилияти, қатъийлиги шарофати билан ушбу саломатлик марказининг довруғи бутун республикага кенг ёйилди.

А. ҲОТАМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЛЕВИЕВЛАР СОВҒАСИ

Бир пайтлар ажойиб қандолатпаз Яков Маркович Левиев ва унинг укалари номини самарқандликлар яхши билишарди. Чунки шаҳарда ўтадиган бирорта тантана ёки савдо-кўргазмалари уларнинг иштирокисиз бўлмасди. Ҳозир ака-ука Левиевлар АҚШда истиқомат қилишади. Аммо улар ўзлари туғилиб-ўсган Ўзбекистонни, қадрдон шаҳри Самарқандни унутишмайди. Шу сабаб бўлса керак, Яков, Арон ва Рубен Левиевлар республикамиз мустақиллигининг тўрт йиллигига бағишлаб Нью-Йоркда ўтказилган Ўзбекистон кунларининг фаол иштирокчиларига айланишди.

Улар ясаган ва пиширган йигирма тўрт килограммлик улкан ширмой нон барчани ҳайратга солди ва тўпланганларнинг олқишига сазовор бўлди. Энг эътиборлиси ноннинг ўртасига «Самарқанд» деб ёзиб қўйилганлиги эди.

Ака-укаларнинг бу маҳорати тантана соҳиблари томонидан муносиб баҳоланди. Уларга «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпаниясининг Самарқандга бепул бориб-келиш имконини берадиган чипталари совға қилинди.

М. МУҚИМОВ.

Ташкилот

қуйидагиларни таклиф қилади:

- *486 DX компьютерлари;*
- *"Canon" нусха кўчириш аппаратлари;*
- *"Magner-35" пул санаш аппаратлари;*
- *"Samsung" касса аппаратлари;*
- *200 хилдан ортиқ канцелярия моллари;*
- *CT 90 аккумуляторлари;*
- *чет эл одеяллари;*
- *стол ва стуллар;*
- *пахтани тойлаш учун сим ва бандажлар.*

Манзил:

Тошкент ш., Халқлар дўстлиги к., 100.
Тел.: (3712) 72-98-17, 79-47-74.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

ЁШ ШОҲМОТЧИМИЗНИНГ «ФУТБОЛ МАМЛАКАТИ»ДАГИ МУВАФФАҚИЯТИ

Рустам Қосимжоновни эндиликда юртимиз шоҳмотсеварлари яхши билишади. У ўтган йили 16 ёшгача бўлган ёш шоҳмотчилар ўртасидаги жаҳон чемпионатида «бронза» медали соҳиби бўлган эди. Осиё чемпионатида ҳам ёш шоҳмотчимиз совриндор бўлди. Рустам яқинда «футбол мамлакати» — Бразилиядан қайтиб келди. У Гуаропуова шаҳрида ўтказилган тенгқурлари ўртасидаги жаҳон чемпионатида қатнашди. Унда дунёнинг турли бурчагидан келган 59 нафар ёш шоҳмотчи ғолиблик учун ўзаро дона суришди.

Аввалги йилги жаҳон чемпионатида ҳамюртимиз венгриялик халқаро гроссмейстер Петер Леко ва латвиялик халқаро миқёсдаги спорт устаси Морес Кракопсдан ортда қолган эди. Бу сафар улар Рустамга «даҳл» қилишмади, лекин янги рақиблар топилди. Жумладан, II имкониятдан, 8,5 очко тўплаган хорватиялик Х. Стевич жаҳон чемпиони бўлди. Рустам эса Стевичдан атиги ярим очко кам жамғарди. Шунингдек, россиялик А. Мотилев ва бразилиялик Р. Лейтао ҳам ҳамюртимиз каби турнир якунига 8 очко тўплаган ҳолда келишди. Қўшимча кўрсаткичларга кўра Лейтао иккинчи, Қосимжонов учинчи ўринга кўтарилди. Мотилев эса тўртинчи ўрин билан кифояланди.

Терма жамоамиз мураббийси Пинчук иккинчи йилдирки, жаҳон чемпионатида «бронза» медал билан тақдирланган ҳамюртимизнинг бу йилги 18 ёшгача бўлган шоҳмотчилар ўртасида ўтказиладиган дунё биринчилигида ғолиб чиқиш учун имконияти катталигига ишонч билдирди.

СУРАТДА: Жаҳон чемпионатининг «бронза» медали соҳиби Рустам ҚОСИМЖОНОВ.

ЖАҲОННИНГ ЭНГ КУЧЛИ СПОРТЧИСИ

Германиялик автопойгачи Михаэл Шумахер ИТАР-ТАСС ахборот агентлиги ўтказган сўровга кўра «1995 йилнинг энг кучли спортчиси» деб топилди. Турли минтақаларнинг 22 мамлакатидан қатнашган 26 ахборот ва спорт агентликларининг вакиллари 1995 йилги мавсумда 9 босқич бўйича ғолиб чиқиб, 1992 йилги Н. Мэнселланинг жаҳон рекордини такрорлаган Шумахерни бошқа спортчилардан устун қўйишди. Ҳатто 1995 йилда уч хатлаб сакраш бўйича уч марта жаҳон рекордини ўрнатган англиялик Д. Эдварс ҳам сўров натижасига кўра Шумахердан ортда қолди. «Тур де Франс» велопойгасида бешинчи марта ғолиб чиққан испаниялик М. Индурайн учинчи ўринни эгаллади.

ЎЗИГА ХОС «МЎЖИЗА» РЎЙ БЕРДИ

Мерганлик бўйича ўтказилган навбатдаги Ўзбекистон чемпионатида ўзига хос «мўъжиза» рўй берди. Мамлакатимизнинг 70 нафар энг кучли мерганлари қатнашган ушбу чемпионатда миллий терма жамоамизнинг энг ёш аъзоси Дилшод Мухторов ПП-3 тўппончадан отиш бўйича ҳатто Осиё ўйинлари ҳамда бир қатор халқаро турнирлар ғолиби ва совриндорлари Шуҳрат Аҳмедов, Энвер Османов каби тажрибали мерганларимизни ҳам ортда қолдириб, чемпион бўлди.

Аёллар баҳсида эса тажрибали мерган Сурайё Жумаева яқин таъқибчиси Галина Рашидовани 16 очко ортда қолдириб, ғолиб чиқди.

НИКОҲ МАРОСИМИ ЖАРАЁНИДА ГОЛ УРДИ

Польшанинг «Краковия» жамоаси футболчиси Марчин Хропкович черковда қайлиғи билан никоҳдан ўтаётган пайтда унинг учун қўшни шаҳар Сталовдан хизмат машинаси келди. Чунки у шу соатларда яшил майдонга чиқиши, ўз жамоасига ёрдам бериши жуда зарур эди. Натижада никоҳ маълум соатларга кечиктирилди ва куёв машинага ўтириб, Краковдан 150 км узоқликда бўлган Сталовга йўл олди. Храпкович майдонга чиқиши билан рақиб дарвозасига тўп киритди. «Асосий муаммо» ҳал бўлганлигини ва куёвнинг вақти тиғизлигини инобатга олиб, мураббий унинг ўрнига янги ўйинчини майдонга чиқарди ҳамда куёвнинг яна зудлик билан Краковга қайтишига рухсат берди. Қизиғи шундаки, куёв черковга ҳам айни ўз вақтида етиб келди.

БАРЧА ҲАМЮРТИМИЗ — СОВРИНДОР

Тўрт нафар боксчимиз Москвада Россия боксининг 100 йиллигига бағишланган халқаро турнирда қатнашишди. Мусобақада 19 мамлакатнинг юзга яқин «чарм қўлқоп» усталари ғолиблик учун жанг қилишди. Ҳамюртларимизнинг барчаси турнир совриндорлари бўлишди.

67 кг вазнлилар баҳсида рингга чиққан боксчимиз Наримон Отаев арманистонлик А. Акопян, россиялик О. Саитовларни мағлубиятга учратиб, финалда москвалик Гоголевга ютқазиб қўйди ва турнирнинг «кумуш» медали ҳамда 1000 доллар билан тақдирланди. 81 кг вазнлилар тоифасида рингга чиққан яна бир юртдошимиз Темур Иброҳимов ҳам мусобақада иккинчи поғонага кўтарилди. Дилшод Йўлдошев (48 кг) ва Дилшод Ёрбеков (75 кг) эса ярим финалда мағлубиятга учрашиб, турнирнинг «бронза» медали билан тақдирланишди.

РЕСПУБЛИКАДА ИЛК МАРТА

Юртимизда энди оммавийлик тусини олаётган янги спорт тури — турон жанг санъати яккама-якка кураши бўйича биринчи марта республика биринчилиги ўтказилди. Пойтахтимизда ўтказилган ушбу чемпионатда Тошкент, Қашқадарё, Сурхондарё, Фарғона, Жиззах вилоятлари ҳамда пойтахтимизнинг 93 нафар кучли спортчилари қатнашишди.

Эркаклар ўртасидаги баҳсларда ғолиб чиқишган фарғоналик Алексей Грузд, бекободликлар Расул Аҳмедов, Фахриддин Қодиров, тошкентликлар Николай Кузнецов ва Жамол Дадақўзиев Ўзбекистоннинг биринчи чемпионлари бўлишди. Аёллар ўртасидаги баҳсларда фарғоналик Гулчеҳра Абдурасулова, тошкентликлар Ирина Содиқова ва Лилия Кочурина юқори поғонага кўтарилишди.

Биринчи чемпионатнинг «зўр маҳорати учун» соврини Расул Аҳмедовга, «энг яхши олишуви учун» соврини тошкентлик Эркин Акрамовга топширилди.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ФАН ВА ТЕХНИКА
ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

фундаментал тадқиқотлар фонди 1996 йил фундаментал тадқиқотлар соҳасидаги лойиҳалар танловини эълон қилади.

Танловдан мақсад фанни ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган янги ва ўзига хос ғояларини қўллаб-қувватлашдан иборат.

Танлов шартлари, лойиҳаларни топшириш ва расмийлаштириш қоидалари билан Фанлар Академияси, Қишлоқ хўжалик фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва ФТДКда танишиш мумкин.

Танловда иштирок этиш учун аризалар
1996 йилнинг 3 январидан 23 январигача
Ўзбекистон Республикаси ФТДК биносида ҳар куни (якшанбадан ташқари) соат 14.00 дан 18.00 гача қабул қилинади.

Фонднинг почта манзили:
700017, Тошкент ш.,
Ҳ. Сулаймонова кўчаси, 29-уй, "ФТФ танлови".

Эълон қилинган муддатдан кейин юборилган ёки қоида бўйича расмийлаштирилмаган лойиҳалар кўриб чиқилмайди.

Маълумот учун телефон: 39-15-40.

ФТДК фундаментал тадқиқотлар фонди Кенгаши.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳаррирят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир— А. Йўлдошев.
Навбатчи — Ғ. Юсупов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 020. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.00 1 2 3 4 5 6